

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ БІЗНЕСУ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	<i>18 "Виробництво та технології"</i>
Спеціальність	<i>186 "Видавництво та поліграфія"</i>
Освітній рівень	<i>перший (бакалаврський)</i>
Освітня програма	<i>«Технології електронних мультимедійних видань»</i>
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу
Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Розробник(-и):

Кривобок К. В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу

Канова О. А., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Економіка та менеджмент бізнесу забезпечує формування необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів побудови та подальшого функціонування системи розробки й реалізації програми економіки, менеджменту, та ведення бізнесу на підприємствах.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, виконують завдання щодо практичного застосування одержаних знань. Вивчення теоретичних положень навчальної дисципліни “Економіка та менеджмент бізнесу” потребує закріплення їх за допомогою практичних занять і це складає значну частину дисципліни.

Мета навчальної дисципліни: є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з питань оволодіння знань з особливостей економіки та менеджменту в процесі створення та ведення бізнесу, з урахуванням особливостей видавничо-поліграфічної галузі; формування у студентів індивідуальних особливостей та поведінкових навичок, які необхідні майбутньому керівнику; розвиток умінь організувати особисту працю і працю підлеглих у майбутніх менеджерів та підприємців.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Філософія	Управління конфліктами
Навчальна дисципліна соціально-психологічного спрямування	Інтелектуальна власність
Навчальна дисципліна правового спрямування	Проектування баз даних та баз знань

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв’язання теоретичних і практичних задач видавництва і поліграфії
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Раціонально використовувати сировинні, енергетичні та інші види ресурсів
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Контролювати точність і стабільність технологічних процесів, технічний стан обладнання, якість матеріалів, напівфабрикатів, готової продукції за допомогою сучасних засобів і методів контролю
Здатність працювати в команді	Організувати свою діяльність для роботи автономно та в команді Застосовувати ефективні форми професійної та міжособистісної комунікації в колективі для виконання завдань у професійній діяльності

Здатність приймати обґрунтовані рішення стосовно процесів, притаманних всім етапам виробництва друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.	Оцінювати виробничі і невиробничі витрати на забезпечення виробництва продукції видавництва і поліграфії Керувати процесом виробництва друкованих та електронних видань
--	--

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Підприємство та особливості його функціонування

Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин.

Поняття, мета і напрямки діяльності. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Види та організаційні форми підприємств в Україні. Об'єднання підприємств. Структура підприємства виробничі підрозділи, підрозділи апарату управління, окремі підрозділи. Ринкове середовище господарювання підприємств. Структура та інфраструктура ринку. Фактори внутрішнього і зовнішнього середовища, що впливають на підприємство.

Тема 2. Трудові ресурси підприємства.

Трудові ресурси та персонал підприємства. Склад персоналу на промисловому підприємстві. Поняття промислово-виробничого та непромислового персоналу. Класифікація персоналу за характером функцій, за рівнем кваліфікації тощо. Розрахунок ефективного фонду часу роботи працівників. Визначення чисельності різних категорій працівників та структура персоналу. Якість робочої сили за різними характеристиками. Кадрова політика і система управління персоналом: мета, функції, принципи здійснення. Оцінка персоналу, її види. Напрямки використання її результатів. Колективний договір на підприємстві мета, порядок укладання, основні розділи.

Тема 3. Основні фонди й виробнича потужність підприємства.

Склад і структура основних виробничих фондів. Знос, амортизація і відтворення основних фондів. Види амортизації прискорена і неприскорена. Особливості діючих в Україні систем амортизації. Інтенсифікація й ефективність відтворення основних фондів. Виробнича потужність підприємства і порядок її обґрунтування. Цілі та принципи розрахунку виробничої потужності.

Тема 4. Обігові фонди підприємства

Сутність і структура обігових коштів. Обігові фонди та фонди обігу: поняття, відмінність, складові частини. Класифікація обігових коштів за функціональним призначенням, місцем у виробничому процесі, принципами організації, джерелами формування. Об'єм, структура та динаміка оборотних коштів. Фактори впливу на елементи обігових коштів підприємства. Кругообіг оборотних коштів, його стадії. Нормування оборотних коштів. Методи нормування. Використання обігових коштів. Оцінка ефективності використання оборотних коштів.

Тема 5. Витрати підприємства й собівартість продукції

Поточні витрати підприємства. Явні та економічні витрати. Поняття собівартості. Види собівартості. Групування витрат за економічними елементами та калькуляційними статтями. Складання кошторису. Калькулювання собівартості. Класифікація витрат та статей калькуляції: прості та комплексні, прямі та непрямі, умовно-постійні та змінні. Види калькуляцій, методи калькулювання собівартості. Методика розрахунку основних статей калькуляції. Визначення собівартості на стадіях проектування та освоєння випуску виробів.

Тема 6. Результати діяльності підприємства. Прибуток підприємства.

Поняття фінансового результату діяльності підприємства. Прибуток явний та економічний. Порядок визначення прибутку від реалізації поліграфічної продукції, балансового та чистого. Відображення фінансових результатів підприємства у відповідності зі стандартами бухгалтерського обліку. Сумарний прибуток від звичайної та надзвичайної діяльності підприємства до та після оподаткування. Формування і використання чистого прибутку. Визначення порога безбитковості поліграфічного виробництва. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства. Показники рентабельності прибутковості.

Змістовий модуль 2. Загальні принципи практичного застосування прийомів і методів управління

Тема 7. Основи теорії прийняття управлінських рішень

Поняття управлінського рішення. Діяльність менеджера як процес вирішення проблем. Управлінська проблема та управлінське завдання. Оптимальність та прийнятність в управлінських рішеннях. Чинники, що впливають на прийняття управлінських рішень. База для прийняття управлінського рішення. Моделі прийняття рішень. Класифікації методів прийняття рішень. Евристичні, колективні та кількісні методи прийняття рішень. Вибір методу прийняття рішення. Умови ефективності прийняття управлінського рішення. Критерії вибору методу. Процес прийняття управлінського рішення. Групові методи прийняття рішень. Метод «мозкового штурму». Експертні методи. Методи стимулювання групової творчості. Методи вирішення творчих завдань.

Тема 8. Методи обґрунтування управлінських рішень

Необхідність обґрунтування рішень. Цілі обґрунтування рішень. Поняття ефективності рішення. Якість управлінського рішення. Умови ефективності управлінських рішень. Підходи до підвищення якості управлінських рішень. Методи обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику. Поняття невизначеності та ризику. Теорія ігор як інструмент прийняття рішень. Методи прийняття рішень в умовах повної невизначеності та в умовах ризику. Системи підтримки управлінських рішень. Підтримка управлінських рішень застосуванням інформаційних технологій. Програмне забезпечення підтримки управлінських рішень. Управління системами розробки та реалізації управлінських рішень.

Тема 9. Лідерство та комунікації в управлінні

Поняття і характеристика комунікацій. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Традиційні та сучасні форми впливу і влади. Адаптивне керівництво. Характеристика та класифікація стилів управління. Ситуаційний підхід до вибору стилю управління.

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Досягненню очікуваних результатів навчання сприяє використання наступних методів навчання та викладання: проблемні лекції (теми 1, 4, 5), міні-лекції (тема 2, 3, 6), дискусії (теми 7, 8), індивідуальна дослідницька робота під час виконання наукового дослідження (теми 3-4, 9); презентації (тема 1, 3, 9).

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні

заняття, а також виконання самостійної роботи. ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів);

модульний контроль, що здійснюється у формі письмової контрольної роботи з ініціативи викладача за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля 1 (максимальна оцінка – 10 балів);

підсумковий контроль, що проводиться у формі заліку як підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум – 100 балів), визначається як сума балів за результати успішності студента при поточному контролі, включаючи модульну письмову контрольну роботу, та при підсумковому контролі у вигляді підсумкової письмової контрольної роботи (максимальна оцінка – 20 балів)). Бали, отримані за письмові контрольні роботи, додаються до балів за поточну успішність. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

Поточний контроль включає оцінювання знань студента під час лекцій, практичних занять та виконання індивідуальних завдань та проводиться за такими критеріями:

захист практичних завдань за темами – вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій; логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію (максимальна оцінка – 7 бали за кожне завдання (обов'язкове виконання 3 практичних завдань впродовж семестру, максимальна оцінка – 35 балів)),

презентація – вміння здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 7 балів за кожну презентацію (обов'язкове виконання 2 презентацій, максимальна оцінка – 14 балів));

презентація есе – вміння здійснювати узагальнення економічної та управлінської інформації та робити висновки; вміння прорахувати витрати та оцінити ризики в процесі управлінської діяльності; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 5 балів);

виконання письмової модульної контрольної роботи – ступінь засвоєння фактичного матеріалу змістового модулю; логіка, структура викладу матеріалу; наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання. вміння її обґрунтовувати; якість і чіткість викладення міркувань (максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 10 балів за модульну роботу та 30 балів за колоквиум (одна модульна письмова контрольна робота впродовж семестру, та один колоквиум)).

Самостійна робота включає:

1) вивчення теоретичного матеріалу з попередньої лекції перед кожним наступним лекційним заняттям. Оцінюється за такими критеріями: глибина і міцність знань; рівень мислення; вміння систематизувати знання за окремими темами; вміння робити обґрунтовані висновки; володіння категорійним апаратом;

2) збирання, узагальнення, обробка інформації, необхідної для активної роботи на практичних заняттях. Оцінюється за такими критеріями: навички і прийоми виконання практичних завдань; вміння знаходити необхідну інформацію; здійснювати її систематизацію та обробку; самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль (виконання письмової підсумкової контрольної роботи) знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни – це перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до проблем

навчальної дисципліни. Він охоплює програму дисципліни і передбачає визначення ступеня опанування студентами компетентностей, діагностику рівня їх теоретичної підготовки. Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 20 балів (одна підсумкова письмова контрольна робота впродовж семестру).

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж семестру як загальна оцінка з дисципліни, як накопичення балів, зокрема, за активну участь на лекціях, виконання практичних завдань, домашніх завдань, балів за контрольні роботи, а також за самостійну роботу студента. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60-100 балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми контролю	Мак бал
Тема 1. Підприємство в системі ринкових відносин	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо визначення базових понять, формулювання мета і напрямків діяльності. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Види та організаційні форми підприємств в Україні. Визначення ринкового середовища господарювання підприємств. Структура та інфраструктура ринку. Фактори внутрішнього і зовнішнього середовища, що впливають на підприємство.	Активна робота на лекції	
	Семінарське заняття	Завдання. Підготовка до семінарського заняття Круглий стіл з кола питань, щодо визначення середовища організації та особливостей її функціонування в сучасних умовах економічного розвитку	Активна участь у презентації та обговоренні завдань	7
	Практичне заняття	Активна участь у виконанні практичних завдань	Перевірка домашнього завдання	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою “Особливості функціонування сучасних підприємств. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до доповіді презентацій	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення практичного завдання				

Тема 2. Трудові ресурси підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо визначення трудових ресурсів та персоналу підприємства. Визначення класифікації персоналу за характером функцій, за рівнем кваліфікації тощо. Розрахунок ефективного фонду часу роботи працівників. Визначення чисельності різних категорій працівників та структура персоналу. Якість робочої сили за різними характеристиками. Кадрова політика і система управління персоналом: мета, функції, принципи здійснення. Оцінка персоналу, її види. Напрямки використання її результатів. Колективний договір на підприємстві мета, порядок укладання, основні розділи.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Завдання. Вирішення практичних завдань на розрахунок ефективного фонду часу та продуктивності праці робітників; визначення чисельності різних категорій працівників та структура	Активна участь у виконанні завдань	
			Перевірка домашніх завдань	7
<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Розподіл та кооперація управлінської діяльності. Основні види розподілу та кооперації управлінської діяльності».	Перевірка домашніх завдань	-
Тема 3. Основні фонди й виробнича потужність підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо визначення складу та структури основних виробничих фондів. Поняття знос, амортизація і відтворення основних фондів. Види амортизації прискорена та неприскорена. Особливості діючих в Україні систем амортизації. Інтенсифікація і ефективність відтворення основних фондів. Виробнича потужність підприємства і порядок її обґрунтування. Цілі та принципи розрахунку виробничої потужності.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Завдання. Амортизаційні відрахування за допомогою різних методів	Перевірка домашніх завдань	

	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості відтворення основних фондів на підприємствах поліграфічної галузі»	Перевірка домашніх завдань	
		Підготовка до контрольної роботи		
Тема 4. Обігові фонди підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо визначення сутності та структури обігових коштів. Обігові фонди та фонди обігу: поняття, відмінність, складові частини. Класифікація обігових коштів за функціональним призначенням, місцем у виробничому процесі, принципами організації, джерелами формування. Фактори впливу на елементи обігових коштів підприємства. Кругообіг оборотних коштів, його стадії на поліграфічних підприємствах. Використання обігових коштів. Оцінка ефективності використання оборотних коштів на видавництвах.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Завдання. Підготовка дискусії за темою «Документообіг» та його удосконалення на сучасних підприємствах. Джерела фінансування економічної діяльності підприємства	Активна участь у виконанні завдань	
			Перевірка домашніх завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості оновлення обігових фондів у видавництвах, кредитування розширення обігових коштів»	Перевірка домашніх завдань	
Тема 5. Витрати підприємства й собівартість продукції	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо вивчення поточних витрат підприємства. Явні та економічні витрати на видавництвах. Поняття собівартості та її види. Групування витрат за економічними елементами та калькуляційними статтями на поліграфічних підприємствах. Калькулювання собівартості створення сайту. Класифікація витрат та статей калькуляції: прості та комплексні, прямі та непрямі, умовно-постійні та змінні. Методика розрахунку основних статей калькуляції.	Активна робота на лекції	

	Практичне заняття	Завдання з визначення постійних та змінних витрат на підприємстві, розрахунок крапки безбитковості аналітичними та графічними методами.	Перевірка домашніх завдань	7
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою: «Складання кошторису мультимедійних продуктів та визначення собівартості на стадіях проектування та освоєння випуску виробів»	Перевірка домашніх завдань	
		Виконання та оформлення завдання		
Тема 6. Результати діяльності підприємства Прибуток підприємства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо вивчення поняття фінансового результату діяльності підприємства. Порядок визначення прибутку від реалізації поліграфічної продукції. Визначення порога безбитковості поліграфічного виробництва.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Вирішення завдань з розрахунку оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Показники рентабельності прибутковості. Написання контрольної роботи.	Написання поточної контрольної роботи	15
Тема 7. Основи теорії прийняття управлінських рішень	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: цільове планування роботи менеджера. Методи планування особистої діяльності менеджера. Основні стадії перспективного й оперативного планування особистої роботи менеджера. Делегування повноважень. Розвиток ініціативності, енергійності, уміння володіти ситуацією, стресостійкості. Конфлікти у діяльності менеджера: сутність і види. Методи подолання конфліктних ситуацій. Прийоми поведінки менеджера у конфліктних ситуаціях.	Активна робота на лекції	
	Семінарське заняття	Підготовка до круглого столу на тему: «Стратегія і тактика взаємодії в конфліктних ситуаціях. Поведінка менеджера у конфліктних ситуаціях»	Презентація, обговорення питань круглого столу	7
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Розвиток соціально-психологічних якостей менеджера: Розвиток моральних якостей менеджера»	Перевірка домашніх завдань	-
Тема 8. Методи обґрунтування управлінських рішень	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: зміст та особливості управлінської праці. Види та класифікація управлінської діяльності. Форми керівництва, сутність, види, напрями розвитку менеджерського потенціалу. Психофізіологічний, інтелектуальний та творчий потенціал	Активна робота на лекції	

		особистості.		
	Практичне заняття	Активна участь у виконанні практичних завдань. Фотографія робочого часу менеджера	Перевірка домашнього завдання	7
		Написання Есе «Особливості створення та ведення бізнесу в сучасних умовах; принципи економіки та менеджменту у поліграфічній галузі»	Перевірка Есе	13
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Методи і стратегії проектного менеджменту»	Перевірка домашніх завдань	-
Тема 9. Лідерство та комунікації в управлінні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: формування індивідуального стилю управління. Розвиток менеджера як особистості. Чинники впливу соціального оточення на формування професійно важливих якостей менеджера. Психологічні особливості стилів управління. Формування професійно-ділових якостей менеджера.	Активна робота на лекції	
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Активна участь у виконанні завдань, щодо розрахунку процесу прийняття рішень на підприємстві та розгляд кейсу щодо особливостей запобігання конфліктів в колективі та сприянню комунікації в організації	Перевірка домашніх завдань	7
			Підсумкова контрольна робота	30
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою другого модуля та підготовка до написання колоквиуму	Перевірка домашніх завдань	

Рекомендована література

Основна

1. Опорний конспект лекцій: Економіка та менеджмент в бізнесі / К. В. Кривобок // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=679>.
2. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій: навч. посібн. / І. В. Назарчук, О. М. Косіюк – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 560 с.
3. Рогач С. М. Економіка підприємства : навч. посібн. / С. М. Рогач, Н. М. Суліма, Л. М. Степанюк та інш. – 2-ге вид. К.: “ЦП КОМПРИНТ”, 2018. – 392 с.

Додаткова

4. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства : підручник / М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2013. – 664 с.
5. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник / І. М. Бойчик. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.

6. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – 2-ге вид. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
7. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв, І. В. Гонгарєва та інш.; за заг. ред. д.е.н., проф. Пономаренка В. С. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 187 с. (Укр. мов.).
8. Киржнер Л.А., Киенко Л.П., Лепейко Т.И., Тимонин А.М. Менеджмент организаций [Текст] : учеб. пособие / под ред. Л.А. Киржнера. – К. : КНТ, 2006 – 686 с.
9. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту : підручник / О. С. Кузьмін, О. Г. Мельник. – 2-ге вид., випр. та допов. – К. : Академвидав, 2007. – 464 с.
10. Мазаракі А. А. Менеджмент: теорія і практика : навч. посіб. / А. А. Мазаракі, Г. Є. Мошек, Л. А. Гомба та ін. – К. : Атіка, 2007. – 564 с.
11. Мальська М. П., Білоус С. В. Менеджмент організацій : теорія та практика: навч. посібн. / М. П. Мальська, С. В. Білоус. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 190 с.
12. Certo S. S. Modern Management: Concepts and Skills, Global Edition (ABE) / C. S. Certo, S. T. Certo. – Pearson education, 2018. – 576 p.

Інформаційні ресурси

13. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
14. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>. Веб-сайт з менеджменту. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>.
15. Інтернет портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>.
16. Кривобок К.В. Економіка та менеджмент в бізнесі // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=679>.
17. Стив Джобс. Уроки лідерства. [Електронний ресурс]. / Джей Елліот, Уільям Саймон и др. – Режим доступа <https://bookmate.com/books/ZttTpL>.
18. Сучасна управлінська парадигма [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moyaosvita.com.ua/menedzhment/suchasna-upravlinska-paradigma>.